

Eira Elveeierlag. Org.nr: 918 326 936
Nordre Eikesdalsvatnet Grunneigarlag.
Eikesdal Grunneigarlag. Org.nr: 929 073 940
Eikesdal Sameige. Org.nr: 990 691 320
Eikesdal Bygdelag. Org.nr: 993 902 594

NVE – Norges vassdrags- og energidirektorat

nve@nve.no

deres ref:202511633

Nye innspill etter befarings 19. aug. 26, Aura II kraftverk og Holbu pumpe

Vi viser til NVEs behandling av søknad fra Statkraft Energi AS om tillatelse til opprusting og utvidelse av Aura kraftverk ved å bygge Aura II kraftverk og Holbu pumpe, og anledningen til å komme med supplerende innspill og nye momenter i saken etter revisjonsbefaring 19. august 2026

Vanndirektivet, som ble tatt i bruk allerede i revisjonen av Aura 2021, stiller strenge krav til hva som kan gjøres i en vannforekomst. Under arbeid med høringsinnspill til Aura II søknaden finner vi at regelverket i Vanndirektivet er satt til side. Med bakgrunn i Weser dommen fra 2015 stilles det svært strenge krav til en ytterlig forringelse av vannforekomster med svært dårlig tilstand. Vi viser til Håvard Skallerud sin høringsuttalelse om dette punktet.

Forringelse

Statkraft har i sin søknad estimert at overløpene fra Aursjøen vil reduseres med 36 %. Dette er en bekreftelse på forringelse av Aura/Eira. Statkraft konkluderer med at den er uvesentlig. Statkraft har ikke utredet konsekvensen av denne reduksjonen. Vi stiller også tvil ved estimeringen av reduksjonen da Aura II har kapasitet og motivasjon til å manøvrere bort alt overløp fra Aursjøen og finner ikke dette godt nok utredet.

I tillegg er vi kjent med at Statkraft ønsker å utbedre Breimega og Seljefonna bekkeinntak. I brev til NVE 06.03.2024 beskriver Statkraft at en av grunnene til søknaden er å «minske flomtap». Et flomtap for konsesjonæren, mens det har livsviktig karakter for Aura og Eira. Det er underlig at søknaden ikke omtaler betydningen av dette vannet. Det er vann som kommer i flomperioder og bidrar til økt vannføring i Aura og dermed øker vannets evne til å rense elvebunnen for finsedimenter. Som en følge av gjenøring av elvebunnen med finsedimenter, er det gjennomført habitattiltak for å bedre forholdene for laks- og ørretunger. Disse tiltakene har ført til «langt flere lakseunger»¹. Dette dokumenter at tilførsel av finsedimenter er et stort problem i vassdraget og at fraføring av ytterligere vannmengder vil forsterke dette problemet.

¹ Bremset, G., Holthe, E., Ambjørndalen, V., Berg, M., Havn, T.B., Jensås, J.G., Karlsson, S., Pedersen, F., Saksgård, R., Steinkjer, E. & Østborg, G.M. 2026. Fiskebiologiske undersøkelser i Auravassdraget. Rapport fra undersøkelser i 2025-2026. NINA Rapport 2631.

Vi krever at dette utredes slik at kunnskapsgrunnlaget gjenspeiler konsekvensen av den reelle reduksjon av vatn til Aura elv. Utredningen må gjenspeile alle kvalitetselementer i Aura elv etter Weserstandarden.

Dette er også belyst i Skallerud sin høringsuttalelse. **Vedlegg 1**

Tålegrense

Revisjonen av konsesjon 2021 påla Statkraft bruk av Standardvilkår for Auravassdraget. Gjennom de skal det gjennomføres miljøtiltak i Aura/Eira. Tiltakene er basert på det vannregimet som finnes i dag. I tillegg viser NINA til behov for tilføring av vann til Aura for at tiltakene skal ha effekt.

Aura har allerede mistet om lag 96% av nedbørfeltet på Finset. Fraføring av flomvann vil forverre situasjonen. Med dette bakteppet er det relevant å trekke frem erfaringen med Åelva i Bindal kommune som er fraført mye vann til Kolsvik kraftverk. I 2000 ble det gitt konsesjon til å overføre ytterligere 1,5 % av nedbørfeltet uten krav om minstevannføring. Det førte til at minste årlig vannføring i juli-august sank fra ca 5 m³/s til 2-3 m³/s. Samtidig ble det observert en betydelig dødelighet på laks- og ørretunger, som gjentok seg nærmest årlig inntil det ble satt krav om minstevannføring. Etter det er det ikke observert dødelighet hos laks- og ørretunger.

Sommeren 2026 var særdeles tørr i Eikesdal. Fra nyttår og frem til juli falt det under 200 mm nedbør. I løpet av sommeren ble det registrert en stor oppblomstring av algevekst i Lille Eikesdalsvann/Litjvatnet. Urovekkende er det at algevekst også ble registrert i store mengder i Eikesdalsvatnet denne sommeren. Det skaper bekymring når en sommer med lavere vannføring kan forårsake en så markant tilvekst.

På hvilket faglig grunnlag mener NVE at et vassdrag som allerede er så hardt belastet som Aura, fortsatt har tåleevne for ytterligere vannuttak?

Vi krever at også dette utredes.

Algevekst Tømmersanden Eikesdalsvatnet

Feil i revisjonen 2021

NVE sin innstilling til vedtak, hadde feil i det faglige grunnlaget som revisjonen av konsesjonsvilkårene for Aura 2021 bygger på. Dette har fått flere følgefeil.

Det var regulanten som ødela elveløpet i Aura mellom Sæter og Finnset med en klassisk forbygning vinteren 1975-76. Regulanten har skapt/ødelagt elveløpet mellom Sæter og Finnset slik det er i dag. Dette kommer ikke fram i de faglige rapportene knyttet til vilkårsrevisjonen, og feilene blir videreført. Elva som blir beskrevet i NVEs innstilling, er kort og godt planert, flyttet på og begravd av NVE/STAKRAFT. Konsekvensen av at NVE/Statkraft ødela elvestrekningen, var et viktig argument for å avslå minstevannføring på grunn av usikkerhet med effekten om vinteren. Dette beskrives i **vedlegg 2**, Per Even Opsal.

Vi stiller krav om at Statkraft/NVE sine ødeleggelser av elveløpet ikke skal brukes som argument mot å føre vatn tilbake til Aura elv.

Endrede forutsetninger etter revisjonen 2021

I vilkårsrevisjonen vedtatt ved kongelig resolusjon 23.06.2021 ble det ikke satt vilkår om slipp av minstevannføring i Aura. En del av begrunnelsen fra NVE var: (a) stor usikkerhet knyttet til biologisk effekt, (b) krafttapet ville være for stort, og (c) kompensasjon via smoltutsetting ble ansett tilstrekkelig.

Flere forhold har endret seg vesentlig siden 2021:

- **Laks er rødlistet (2021):** Atlantisk laks ble oppført som «nær truet» (NT) på norsk rødliste i 2021, etter at revisjonsvedtaket var fattet. Dette er ny, vesentlig kunnskap som endrer vurderingsgrunnlaget for naturmangfoldloven §§ 7–12.
- **Bestandstilstanden er forverret:** Bestandsutviklingen har hatt en «bekymringsverdig utvikling» (Miljødir. 2026). I 2024 kom kun 323 000 laks tilbake til elvene i Norge, mot over én million på 1980-tallet.
- **Weser-dommen er tydeligere implementert:** Fjordsøksmålet (2025) og ESAs sak mot Norge har tvunget norske myndigheter til å ta vanndirektivets forbudsbestemmelser mer alvorlig. Usikkerhetsargumentet NVE brukte i 2021 er vesentlig svekket.
- **NINA-data dokumenterer biologisk gevinst av økt vannføring:** Gytetisk ble registrert ovenfor Litlevatnet etter overløpshendelser med tilstrekkelig vannføring (NINA 2022), en direkte kausal kobling mellom vannføring og biologisk effekt.
- **Tilsigsdata er endret:** Eira Elveeierlag og Norske Lakseelver har påpekt en differanse på 34 % mellom tilsigsdata brukt i revisjonssaken og i nåværende O/U-søknad (Miljødir. 2026). Mer vann disponibelt i systemet endrer kostnytte-analysen for minstevannføring radikalt.

Konklusjon: Det juridiske og biologiske grunnlaget for å kreve sesongbasert minstevannføring er vesentlig sterkere nå enn i 2021. Aura II-konsesjonssøknaden er det relevante tidspunktet å få dette kravet formelt inn i et konsesjonsvilkår.

Damsikkerhet

Etter de siste dagenes hendinger i Nepal, er det nærliggende å stille spørsmål ved damsikkerheten etter en Aura II-utbygging. Hvordan vil raske skiftninger i vannstand påvirke damkronen. Dette er ikke omtalt i søknaden.

Aursjøvegen

Aursjøvegen har blitt en del av debatten. For Eikesdal er dette en beredskapsveg og del av erstatningene etter kraftutbyggingene. Den kan ikke stenges.

Villreinhensyn

Staten har ødelagt Snøhetta villreinområde ved å dele området i to. Det er gjort med et 3 mil langt vannmagasin, kraftlinjer og veger. Nå kan Staten rette opp dette med en tunnel gjennom Torbuhalsen.

Avslutning

Det faglige kunnskapsgrunnlaget er ikke utredet etter Weserstandard. Den samlede forringelsen og tålegrensen for Auravassdraget er ikke belyst.

Etter første høringsrunde har vi fått bedre kunnskap om EUs vanndirektiv og Weserdommen. Den har sterke føringer for at en vannforekomst av dårlig kvalitet ikke kan forringes ytterligere. Den sier også at en må vurdere det samlede vanntapet til en vannforekomst. Aura II vil minke overløp til Auravassdraget. I tillegg må utbedringene av bekkeinntakene Breimega og Seljefonnbekken inn i den samlede vurderingen av tiltaket og konsekvensene for Aura elv.

Nye kart og målinger dokumenterer at viktige argument som ble brukt for å avvise minstevannføring i revisjonen av Aurakonsesjonen i 2021, ikke ble bygget på korrekt informasjon.

På bakgrunn av tabeller som viser tilgang på mer vatn nå enn i 2021, høyere innslag av klimavatn og kjennskap til EUs vanndirektiv og Weserdommen, krever vi at NVE gjennom en eventuell konsesjon til Aura II pålegger utbygger å tilføre nødvendig vatn til Auravassdraget. Bare slik kan man nå Vannforvaltningsplanens mål om at Aura elv skal ha minimum god standard.

En tillatelse til Aura II kan ikke gis på grunnlag av Aurarevisjonen 2021. Den har for mange feil, og mye ny kunnskap har kommet til.

Grunneigerlag og bygdelag i Eikesdal og Eresfjord støtter fullt ut Håvard Skalleruds høringsinnspill av 26. august 2026.

Eikesdal og Eresfjord 02.09.2026

Eikesdal Bygdelag Ellen Marie Holten (sign.)

Eikesdal Sameige Torbjørn Utigard (sign.)

Eikesdal Grunneigarlag Lars Kristian Finset (sign.)

Nordre Eikesdalsvatnet Grunneigarlag Knut Arne Vike (sign)

Eira Elveeigarlag Kirsti Fagerslett (sign.)

Vedlegg 1. Høringsinnspill etter befarings. Håvard Skallerud.

Vedlegg 2. FEIL I DET FAGLIGE GRUNNLAGE. Per Even Opsal.